

## ***Voorstel aan de gemeenteraad***

**Van**

Auditcommissie

**Datum**

18 september 2020

**Opsteller**

L. Roest-Jonkers

**Registratie**

GF20.20

**Agendapunt****Onderwerp**

---

Onderzoek begrotingssystematiek

**Voorgesteld besluit**

---

1. In te stemmen met de onderzoeksopdracht voor het onderzoek naar de begrotingssystematiek.
2.
  - a. Voor de onderzoeksopdracht middelen beschikbaar te stellen;
  - b. Exacte kosten van dit onderzoek op te nemen in het eerstvolgende verzamelbesluit.

**Inleiding**

---

In de raadsvergadering van 7 september 2020 heeft de raad bij amendement besloten om in opdracht en onder begeleiding van de raad een onderzoek te doen, vanuit het perspectief dat de raad verantwoordelijk is voor de financiën van de gemeente.

Aanleiding hiervoor is dat bij het opstellen van de concept begroting 2021 en het meerjarenperspectief 2022-2024 fouten zijn geconstateerd.

De auditcommissie+ heeft de onderzoeksopdracht voorbereid. De onderzoeksopdracht is als bijlage toegevoegd.

In de raadsvergadering van 7 september 2020 heeft de raad bij amendement tevens besloten om de cijfers van het meerjarenperspectief in opdracht van de raad te laten valideren. De accountant geeft ten aanzien van dit valideringsonderzoek aan dat dit gezien de tijd die er is tot en met de vaststelling van de begroting niet haalbaar is en dat enkel nog een feitenonderzoek mogelijk is.

De auditcommissie heeft hierover meerdere overleggen met de accountant gevoerd en is tot de conclusie gekomen dat het feitenonderzoek geen meerwaarde aan de raad biedt voor de begrotingsbehandeling 2021. Wel is het voornemen om na uitvoering van het onderzoek en de implementatie van de conclusies en aanbevelingen alsnog een validering van de accountant te vragen, op initiatief van de raad en onder begeleiding van de auditcommissie.

De vraagstelling over het onderbouwen van uitgangspunten en veronderstellingen in de begroting en de meerjarenraming wordt meegenomen in de vraagstelling in het onderzoek naar de begrotingssystematiek.

## **Motivering**

---

### **Argumenten**

De tekortkoming in de begrotingssystematiek levert een gewijzigd meerjarenperspectief op. Een eerste onderzoek door een extern adviseur en de afdeling zelf, leidde tot de conclusie dat de fouten zijn te herleiden tot een drietal oorzaken:

1. Vermenging van incidentele- en structurele posten;
2. Onjuiste verwerking van het overschot als gevolg van baten van de precariobelasting;
3. Niet consistente verwerking van stelposten.

Vervolgonderzoek door de extern adviseur heeft uitgewezen dat de fouten op een drietal momenten zijn ontstaan:

1. Bij de perspectiefnota 2017 waarin het voordeel precario structureel is verwerkt in plaats van incidenteel (juni 2017);
2. Bij de begroting 2019 waarbij verkeerde cijfers van de begroting 2018 zijn overgenomen. Daardoor is een incidenteel saldo structureel geworden (november 2018);
3. Bij de perspectiefnota 2020 zijn getallen vanuit de begroting 2020 niet juist overgenomen (juni 2020).

Deze eerste onderzoeksresultaten zijn met een raadsvoorstel over de tekortkoming in begrotingssystematiek en het gewijzigd meerjarenperspectief door het college voorgelegd aan de raad.

De raad heeft tijdens de behandeling hiervan op 7 september 2020 bij amendement (beslispunt 4) het besluit genomen om in opdracht en onder begeleiding van de raad een onderzoek te doen en op 5 oktober een besluit te nemen over de onderzoeksopdracht hiervoor.

### **Doel van het onderzoek**

Met het onderzoek wil de raad inzicht verkrijgen in de werkwijze die wordt gehanteerd bij het opstellen van de P&C documenten, wat goed gaat en wat er beter kan. Zodat de raad erop kan vertrouwen dat de informatievoorziening van de cijfers (P&C documenten) betrouwbaar is.

Het doel van het onderzoek is inzicht verschaffen in waar het precies is misgegaan. Zodat aanbevelingen kunnen worden gedaan om in de toekomst fouten te voorkomen en risico's inzichtelijk te hebben. Daarnaast is het doel van het onderzoek de raad handvatten te bieden om zijn rol rondom de P&C cyclus goed in te kunnen richten. Het doel van het onderzoek is expliciet niet gericht op het afrekenen van personen.

### **Beoogd resultaat**

Het resultaat van het onderzoek is een rapport bestaande uit een analyse van en aanbevelingen over de procedurele, inhoudelijk, relationele en culturele aspecten. Het gaat daarbij in ieder geval om:

1. Taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden;
2. Kaders en procedures/werkwijze/processen/beheersinstrumenten en controlemechanismen/onderbouwing van de begroting en de meerjarenraming;
3. Kwantiteit en kwaliteit van medewerkers;
4. Leiderschapsstijl en sturing;
5. De cultuur/zachtere kant: stille waarden, transparantie, bespreekbaarheid, aanspreekbaarheid;

6. De wijze waarop de raad in de P&C-documenten de controlemechanismen kan volgen waardoor de raad zijn controlerende taak kan invullen.

De aanbevelingen moeten toekomstgericht zijn en passen bij de omvang van de gemeente Heerenveen en de gewenste organisatieontwikkeling waarin transparantie, vertrouwen en het werken vanuit de bedoeling leidend zijn. Het is wenselijk dat het onderzoek leidt tot constructieve, toekomstgerichte aanbevelingen waar de raad, het college en de organisatie concreet mee aan de slag kunnen.

### **Wie en wat maakt onderdeel uit van het onderzoek**

Een onafhankelijke, door de raad benoemde externe partij, voert het onderzoek uit. Het onderzoek moet breed worden uitgevoerd en inzicht bieden in hoe de gehele organisatie samenwerkt in de planning en control cyclus en welke controlemechanismen in de processen aanwezig zijn. Belangrijk is dat alle actoren worden betrokken bij het onderzoek: de raad (en/of de auditcommissie), het college, de directie, concern control, afdeling financiën en de budgethouders.

De P&C documenten en processen die onderdeel uitmaken van de analyse zijn: het opstellen van de perspectiefnota inclusief investeringsagenda, het opstellen van de begroting, het opstellen van de verzamelbesluiten en het opstellen van de jaarrekening.

### **Proces en planning**

De globale planning is gelet op de urgentie:

- Uitvoering onderzoek half oktober – half december 2020;
- Advies/rapport gereed eind december 2020.

Het onderzoek wordt onafhankelijk uitgevoerd. De auditcommissie is betrokken bij de onderzoeksopzet. Het onderzoeksproces zal gevolgd worden door de auditcommissie.

Het onderzoek zal een zelfde proces doorlopen als een rekenkameronderzoek: bij oplevering van het rapport zal ambtelijke wederhoor worden gepleegd en wordt een bestuurlijke reactie gevraagd. Het rapport wordt opgeleverd aan de raad en door de raad behandeld.

Het voornemen is om na uitvoering van het onderzoek en de implementatie van de conclusies en aanbevelingen alsnog een validering van de accountant te vragen, op initiatief van de raad en onder begeleiding van de auditcommissie.

### **Communicatie en participatie**

Het besluit wordt op de gebruikelijke wijze via de gemeentelijke website bekendgemaakt.

### **Financiën**

Door de snelheid van het opstellen van dit onderzoek is op dit moment niet duidelijk wat de exacte kosten zullen zijn. Voordat de raad zal besluiten over de doorgang van dit onderzoek op 5 oktober zal de raad een indicatie ontvangen. In verband met het offertetraject zal deze indicatie niet openbaar vermeld worden.

de secretaris,

de vice-voorzitter,

mevrouw L. Roest - Jonkers

mevrouw O. de Vries

**Onderwerp**

onderzoeksopdracht voor het onderzoek naar de begrotingssystematiek

De raad van de gemeente Heerenveen,

gelezen het raadsvoorstel GF20.20

**Besluit**

1. In te stemmen met de onderzoeksopdracht voor het onderzoek naar de begrotingssystematiek.
2.
  - a. Voor de onderzoeksopdracht middelen beschikbaar te stellen;
  - b. Exacte kosten van dit onderzoek op te nemen in het eerstvolgende verzamelbesluit.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 5 oktober 2020.

de griffier,

de voorzitter,

mevrouw L. Roest-Jonkers de heer T.J. van der Zwan